

Primer (o segon) punt crític: els pressupostos

El Govern d'Antoni Puigdemont es va presentar la setmana passada al Parlament de Catalunya. Malgrat que el nou president de la Generalitat va exhibir múscul oratori, la loquacitat intel·ligent no pot evitar la sensació de precarietat. Hi ha hagut, per exemple, massa equilibris en la composició, ajustada, del Govern. Un Govern que –convé no oblidar-ho– ha estat dissenyat per Artur Mas –no per Puigdemont– i per Oriol Junqueras. Hi ha un “encaix” –aquest sí, necessari– que haurà d'anar prenent forma en els pròxims mesos: el d'un president que va fer tard dins un equip que li han articulat uns altres.

Però aquesta no serà l'única precarietat que caldrà resoldre si realment Antoni Puigdemont vol portar Catalunya, en una legislatura que ell mateix confirma que serà de 18 mesos, “a les portes de la independència”. Grinyolarà, i molt, també, l'estabilitat parlamentària. Són temps de cara o creu. D'extremes que, per molt que puguen confluïr en alguns espais menys hostils –ho podran fer, en algun moment, Junts pel Sí, la CUP i En Comú Podem–, es justifiquen per l'exclusió. La independència exclou la unió. I encara més a l'inrevés. Encara que Pablo Iglesias vulga santificar-ne la combinació enduent-se l'aigua al seu molí. Al molí d'una Espanya federal i una reforma constitucional incerta, que barreja els bons propòsits amb l'engany habitual.

En aquesta legislatura de cara o creu, per tant, l'estabilitat parlamentària serà molt més valuosa que mai. I en l'objectiu que persegueix Junts pel Sí l'única força que li la pot assegurar de manera sòlida i permanent és la CUP. En el ple que es va fer dimecres de la setmana passada el portaveu de l'esquerra rupturista, el barbut i carismàtic ex-alcalde de Sant Pere

VICENT SANCHIS

de Ribes –perdó, de Ribes–, Joan Garriga, va sintetitzar sense retòrica la divisa del seu partit de partits: “Puny tancat a les retallades, mà oberta al procés”. El problema és que el procés –precisament perquè és “procés” i no arribada– no es pot fer sense restriccions pressupostàries; és a dir, sense “retallades”. Aquest serà un dels inconvenients més aspres de quadricular.

La Generalitat, amb perdó o sense, té el cul llogat. O venut. Ni té capacitat recaptatòria ni té potestat legislativa fiscal ni es pot endeutar. Depèn de les aportacions del Govern de l'Estat i depèn també de la maldat amb què aquest Govern li subministra el gota a gota dels ingressos, li resol el deute pendent i li retribueix els proveïdors. Si el Govern d'Antoni Puigdemont pretén saltar-se el procediment o burlar aquests condicionants, quedarà escanyat. Òbviament, tot això serà menys agre si és Pedro Sánchez qui presideix el Govern espanyol. Però no gaire.

Convé recordar-ho una vegada més: els pressupostos de la Generalitat de Catalunya són totalment finalistes. Més del 90 per cent de les partides tenen destinació assignada i afamada. No hi ha marge per fer política. I encara menys, miracles. Les polítiques de “xoc social” que li reclama la CUP podrien ser possibles en un Estat independent que es ve-

iés reconfortat d'una certa llibertat de moviments financers sense l'espòli fiscal. Però precisament aquest Estat hauria de ser la conseqüència del procés que articula políticament Junts pel Sí.

Per això no resulta gens aventurat considerar que els conflictes –els conflictes entre Junts pel Sí i la CUP– s'encaidenaran. El primer punt crític després de la investidura del president es concretarà amb la tramitació parlamentària dels pressupostos d'enguany. El Govern ha funcionat fins ara amb pròrrogues, però caldrà redefinir-los i aprovar-los parlamentàriament. I encara més si el Govern pretén incloure el pla de xoc social que Junts pel Sí ha pactat amb l'esquerra rupturista. Tant Convergència com Esquerra Republicana van dotar-lo amb 270 milions. Malgrat que al final hi va haver acord, els portaveus de la CUP mai han acceptat aquesta xifra. Alguns cupaires van anar molt més enllà i la van titllar directament de “frau”.

Els pressupostos –ai!– es poden convertir en un nou calvari en la relació tumultuosa entre Junts pel Sí i la CUP. Hi ha, a favor, que Esquerra aquesta vegada serà plenament conscient –Govern obliga– d'on pot arribar. Els republicans han sucumbit sovint a la necessitat de justificar-se davant un electorat que s'estima més els miracles i les falses promeses que la realitat. La realitat, en aquest país, ara no agrada a ningú. Però serà la CUP qui es reservarà ara el paper dels somnis.

Una altra, darrera i potent, fragilitat serà la velocitat. Els 18 mesos a què es va comprometre Artur Mas quedaven forçats per la situació de l'ex-president. Va haver de convèncer Oriol Junqueras de la necessitat de formar una llista unitària a canvi de posar-se data de caducitat. Ara semblaria que el termini no és tan estricte. Fins i tot així ho pot veure la mateixa Esquerra Republicana, compromesa, com està, en la necessitat de “fer les

PARLAMENT DE CATALUNYA

PABLO IGLESIAS (PODEMOS) VOL PORTAR L'AIGUA DEL PROCÉS AL MOLÍ DELS BONS PROPÒSITS I DE L'ENGANY HABITUAL

LES ENTITATS DITES CIVILS, ÒMNIMUM I L'ASSEMBLEA, TENEN L'OBLIGACIÓ DE RECOMPONDRE'S RÀPIDAMENT

coses bé". Fer les coses bé pot equivaldre a aprofitar les febleses de l'Estat, d'un nou Govern a Madrid que serà molt més precari que el de Barcelona. Per què 18 mesos? Ara la imposició és sobrera. Però en la velocitat actual també té un paper determinant la CUP, que té un concepte de la ruptura molt més dramàtic que Convergència i Esquerra. Davant el seu electorat, l'esquerra rupturista no podrà suportar gaires concessions que allarguin excessivament el període autonòmic.

En tots aquests malabarismes hi ha un tercer element que ara necessàriament s'haurà de recompondre: la dita "societat civil". És a dir, les entitats "ci-

vils" independentistes. Òmnium i, sobretot, l'Assemblea Nacional Catalana han anat marcant al llarg dels darrers anys les estratègies i, de tant en tant, les solucions en el calvari anomenat "procés". Ara tenen la missió de tornar a escampar la il·lusió entre els centenars de milers de persones que han acudit a les seues convocatòries encadenades. En un mal moment. Tothom amb dos dits d'informació sap que el paper de Jordi Sánchez, el president de l'Assemblea, ha estat important en l'acord que ha permès la retirada d'Artur Mas i la investidura d'Antoni Puigdemont. Qui ha n'ha quedat menys contenta ha estat la mateixa CUP, que han retret a Sánchez, una

vegada i una altra, amb aspror, que haja pres "partit". Al seu entendre, a favor de Junts pel Sí i en contra de la mateixa CUP. L'Assemblea, com Òmnium, basa el prestigi i l'eficàcia en els equilibris, en l'amabilitat d'uns espais compartits per totes les sensibilitats. Els uns i els altres hauran de recompondre fractures i descosits, i hauran d'impedir, amb la seua influència, que les precarietats del nou Govern i de la majoria parlamentària no frustren el procés.

Temps difícils, com sempre. Primera estació, primer revolt, en el nou tram: els pressupostos.

Periodista i director d'EL TEMPS